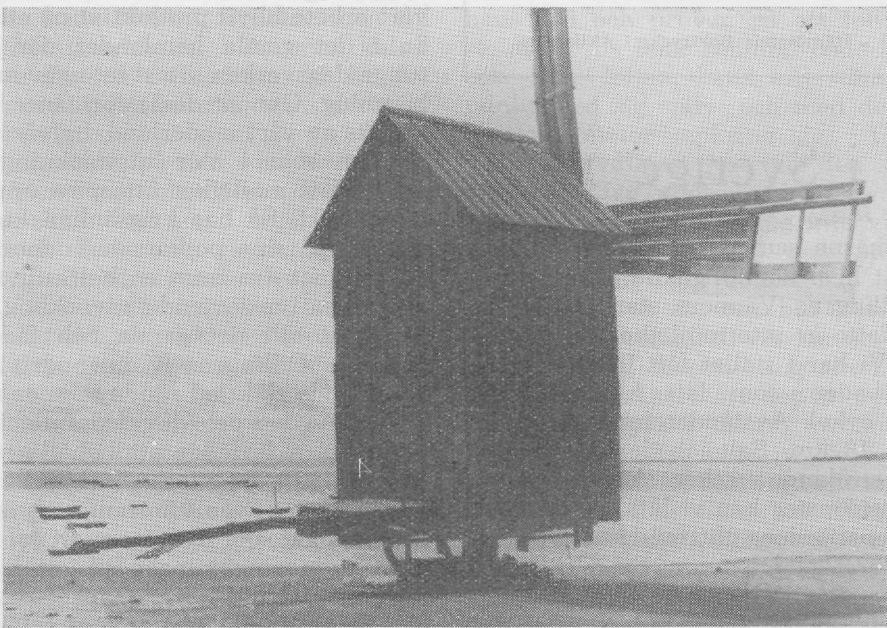

KUSTBON

Nr 3 - Årgång 12

ORGAN FÖR
ESTLANDSSVENSKARNA I SVERIGE

Augusti 1955

*Utsikt från Rumpo på Ormsö över hamnen och Hulloviken. Längst
bort Hos-näse med Skärskåtan.*

Utgiven av Svenska Odlingens Vänner.

Redaktör och ansvarig utgivare: *Manfred Nyman*.

Red. och Exp.: Tunnelgatan 23, 3 tr., Stockholm.

Kustbons postgiro: 19 72 07. Tel. 53 16 37

Utkommer 1955 med sex nummer.

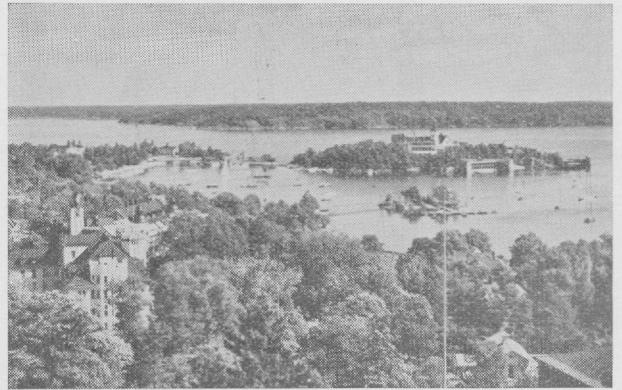
Prenumerationspris 1955 5 kr.

Annonspris: 1/1 200:—, 1/2 115:—, 1/4 60:—,
1/8 35:—

Förlovnings-, vigsel- och födelseannonser 5 kr.

Dödsannonser 20 kr.

Härnösand 1955 - Härnösands Boktryckeri Aktiebolag

Vy över Saltsjöbaden

Längst bort Restaurangholmen med hembygds-
dagens festlokal

att vi lyckats härmed endast tack vare den omständigheten, att vi efter överflyttningen hit fått tillgodogöra oss den standard, som våra rikssvenska bröder genom hårt och skickligt arbete byggt upp under århundraden. Härigenom har vårt arbete blivit produktivt på ett helt annat sätt än i det gamla hemlandet, där 15—16 timmars tunga dagsverken oftast inte gav mer än en torftig bärgning. Genom dessa förmåner, som vi fått till skänks av vårt moderland, ha vårt folks skapande krafter, som i stor utsträckning tidigare legat dolda, fått möjlighet att spira upp, blomstra och bära frukt. Så har krigsänkan kunnat sätta vita mössan på sina pojks huvuden och småbrukaren kunnat dra fram en hel kull till realexamen.

I denna omstörtande utveckling, som hotar att plåna ut allt det gamla och fäderneärvda, har Svenska Odlingens Vänner gripit in för att till kommande släktled rädda minnena från den gamla hembygden och de värdefulla traditioner, som hjälpt våra förfäder att behålla sin egenart som svenskar. Det är i första hand vårt svenska språk, som jämnat vägen för stammens överflyttning till Sverige och som hjälpt oss att kunna anpassa oss i den nya omgivningen på ett i stort sett störningsfritt sätt. Vi har mycket att se tillbaka på och känna tacksamhet för.

Vi får därför inte saklöst avfärda föreningens appeller om aktiv medverkan för en kartläggning av vår gamla kultur med en axelryckning — det angår mig inte. — Vår situation i dag skulle med all säkerhet ha tett sig helt annorlunda utan den aktiva kamp för vårt språk och vår kultur, som Svenska Odlingens Vänner fört alltsedan 1909. Även under föreningens tioåriga verksamhet i Sverige har mycket uträttats, men mycket återstår ännu att göra. Vi får inte ge kommande generationer anledning till klagomål över att sådant som bort göras i god tid inte blivit uträttat.

M. N.

AVLAGDA EXAMINA

Gunvor Gärdström från Ormsö och Helga Wi-
berg från Rickul ha avlagt examen vid Stock-
holms Stads Handelsgymnasium Frans Schartaus
Handelsinstitut.

S.O.V. i Sverige 10 år

Estlandssvenskarna samlas i sommar till hembygdsdag för att bl.a. högtidlighålla 10-årsminnet av Svenska Odlingens Vänner start i Sverige. Tyvärr har vi detta år inte möjlighet att få träffas på Tollare. Vi har i stället fått löfte att komma till Saltsjöbaden, som lätt kan nås med tåg, bil, båt och cykel. Avståndet från Stockholm är inte mer än 18 km. Saltsjöbaden bjuder besökaren på en strålande vacker skärgårdsnatur. Från festlokalens fönster kan vi låta våra blickar glida över Baggensfjärdens glittrande vatten bortåt Ingarö- och Värmdölandens samt till Älgö blankslipade badhällar. Vårt båtälskande folk kan där även få sitt lystmäte av smäckra farkoster och vita segel.

De gångna 10—12 åren i Sverige ha gett oss möjligheter till en ofantlig andlig och materiell utveckling. En stor del av de utblottade flykting-skarorna från Sabbatsberg, Högalid och Dovers-
torp ha blivit välbärgade fastighetsägare, innehavare av bilar, nöjesbåtar och sportstugor. Ungdomen har kunnat få skolutbildning i en utsträckning som tidigare var otänkbar. Den sammanlagda förmögenhet, som vårt folk skapat under detta korta decennium, torde knappast väsentligt understiga värdet av de tillgångar som lämnades kvar i det gamla landet och som det tagit våra förfäder hundratals år av tungt arbete och försaker-ser att skapa.

Vi får i detta sammanhang inte glömma, att denna svindlande utveckling inte enbart utgör ett resultat av vårt eget arbete och vår egen framåt-
anda. Vid närmare eftertanke förstår vi snart nog,

*Hovpredikanten
Sven Danell:*

Verkligheten finns hos Kristus

Man kan ju bestrida existensen av vad som helst eller av allting, men det brukar vara vissa saker som förnekas med särskild intensitet. Mera sällan förnekas att det existerar älgar, eller en världsdel vid namn Afrika, eller en drift till självbevarelse. I stället bestrides t. ex. existensen av ett samvete, denna realitet som betygar sig starkare än någon annan för den som upplevt verkliga samvetskval. Ingen mödar sig med att bevisa, att Herodes eller Pilatus eller Agrippa aldrig funnits till, men Jesus, från vars födelse vi räkna alla historiens årtal både bakåt och framåt, han skulle inte varit någon historisk personlighet. Varför? Han angår oss för nära, alltför obehagligt nära. — För aposteln var det tvärtom. Allting annat hade för honom blivit tveivelaktigt — verkligheten, den hade han funnit hos Kristus. En brännande, svidande verklighet, som han i det längsta hade försökt förneka, men till sist varit tvungen att erkänna. Om man kallar den kristna tron för en önskedröm, så är det allt en bra besynnerlig önskedröm, som vi värjer oss emot så förtvivlat.

Om man ger noga akt på den som lever kristenlivet — ofta finner man bland dem de små och förbisedda — så skall man nog i regel göra den iakttagelsen, att de flesta inte tyckas ha någon stark och övertygande förnimmelse av himmelen och saligheten. De tro, att himmelen finns eftersom Jesus har sagt det, men de ser den inte öppen över sina huvuden. Deras kristenliv står snarare under det mottot:

Vi vänta inte något gott av detta, men
Han som gick förbi, befallde så.

Det kristna hoppet är en av de sista gåvor som Guds Ande ger, åtminstone är det så för de flesta. När nöden blir så stor, att ingen orkar hålla ut i tro längre, då gör Herren ofta så som med Stefanus: låter lärjungen se härligheten för att på så sätt hjälpa honom att hålla ut. Den som har setat vid många dödsbäddar, vet någonting därom. Allt det man här i livet räknar med som realiteter, förvandlas då till aska och rök, som i en eldsvåda. Vi har väl ibland stått på en bränd tomt och sett med något av överraskning på de där oväntade sakerna som kommit fram och blivit kvar i förödelsen: en rödglödgad väckarklocka, några spretande spiralfjädrar som enda kvarleva av den nyss så gemytliga soffan, och så badkaret. Jaså var det detta som blev kvar, säger man inom sig med något av protest, för man känner ju, att detta var inte det väsentliga. Inför döden kan man nog känna en liknande överraskning över vad som blir kvar, när både bankkonton och lösöre, hedersvedermälen och allt det vackra som sades på 50-årsdagen har gått upp i rök, men den fattiga tron på Kristus, även om den varit svag som en tynande låga, växer så att den både lyser och värmer. Verklighet var bara det som

hade med Kristus att göra. Det är det enda som blir kvar, och till skillnad från lämningarna på den jordiska brandplatsen är Kristusverkligheten det väsentligaste.

Men jag har mött så mycken hycklad kristendom, säger någon, så jag kan inte tro att det finns någon äkta. När de svenska säkerhetsständstickorna hade uppfunnits, dök efterrapningar upp i skilda världsdelar, ofta med etiketter som förvillande återgav de svenska. Den som avslöjade en sådan efterrapning sade sig nog, att originalfabrikatet måste vara bra, eftersom det lönar sig att plagiera. Knappast lär han ha dragit slutsatsen, att originalfabrikatet aldrig existerat. Vill du veta vad kristendom är, så finns mycket att lära hos de människor, som vill vara Kristi lärjungar, men gå framför allt till Herren själv, sådan du finner honom i hans ord. Den som lyssnar till hans ord och prövar på att följa dem, han får se, att Jesus talar sanning både i sina varningar och sina löften, hans ord stämmer punkt för punkt med sig självt och med den verklighet en lärjunge möter omkring sig. Och kanske blir det allra tydligast just när den sista resan skall anträdas. Jag undrar ibland, om jag skulle ha trott på Gud nu, ifall jag inte varit präst. Men mitt yrke, som gör att man åter och åter får se människor möta döden, har låtit mig se hur sant Guds ord är, och hur verklig Kristus är.

Var inte orolig, ifall du kanske har en mycket svag och vag föreställning om livet efter detta. Det är inte säkert att det är nyttigt för oss att varsna så mycket därav, medan vi står i vårt jordiska kall. Tro bara på Herren, att Han som har visat sig så sannfärdig i allt annat, också talar sanning när han talar om nådelöven. Så kommer dödsstunden, lättare för några, svår och ångestfylld för andra. Då skall Han visa, att han håller vad han lovar.

Under många år av mitt liv arbetade jag i ett land på andra sidan Östersjön och brukade resa hem en gång om året. Båten gick på lördag. Vare sig vädret var vackert eller dåligt, lade man sig tryggt till vila på kvällen — det fanns ju andra som vakade och såg till att allt gick som det skulle. Och det kunde hända att man sov ända tills man väcktes av att klockorna ringde samman till högmässa i Storkyrkan och Klara och Högalid och man häpen sprang ut på däck och såg hemlandsstränder på alla sidor.

När du insomnar i döden, kan du somna trygg, om du har befallt Dig i Herrens händer. Han vakar över dig, liksom han vakade en gång den natten då han kämpade för dig i bön i Getsemane. Hans händer, genomstungna för din skull, skall föra dig över dödsflodens vatten, och du skall få vakna vid att det ringer samman i himmelens klockor. Gud jag söker verkligheten. För mig ända fram! Amen.

Så fann jag Gammalsvenskbyborna

Det var till Sverige de ville! De hade litet svårt att säga det rent ut först, och själv måste jag vara litet försiktig med de nyheter jag telefonerade till tidningen från ockuperat land. Jag måste ofta tänka på att skriva så, att folk kunde läsa det viktigaste mellan raderna. Men så snart jag fick full klarhet om att det var för att komma till de sina hemma i Sverige, som de trotsat den bistra ryska vintern, lämnat hus och hem och begett sig på den flera månader långa, ovissa vandringen från byn på Dnjeprs strand — ja, då gjorde jag allt som stod i min makt för att hjälpa dem.

Gammalsvenskbybornas öde i Polen värker ännu som ett öppet sår i mitt minne. Hade jag bara fått det stöd jag väntat mig hemma i Sverige . . . Men till och med avslaget på mina framställningar kom för sent. Jag kan ännu höra gamla Matilda Herman läsa ur sin nötta bibel för mig i den där stugan utanför Krotoschin, och jag känner det nästan som en anklagelse . . .

Små orsaker får ofta stora verkningar. I Berlin, där jag under kriget tjänstgjorde som utlandskorrespondent, läste jag en dag i början av februari 1944 en liten tidningsnotis, som meddelade att 300.000 "folktyskar" förts "hem" från vissa angivna områden i Ukraina, däribland Beroslavsk. Det namnet födde en tanke: där ligger ju Gammalsvenskby — då kanske gammalsvenskbyborna också finns bland de 300.000, vars huvudmassa just kommit till södra Polen, där de enligt den tyska tidningen skulle placeras som kolonister.

Jag gjorde en förteckning över så många typiska gammalsvenskbynamn jag kunde erinra mig, och med den som underlag anhöll jag hos tyska utrikesministeriets pressavdelning om en undersökning huruvida personer med de uppräknade namnen fanns bland flyktingarna från öster. Efter c:a tre veckor fick jag svar: i trakten av staden Krotoschin i södra Polen fanns flera familjer, som kunde tänkas höra till den grupp jag sökte. Jag anhöll om tillstånd att resa dit och besöka dem. Det beviljades. I Poznan ställdes till och med bil — och två övervakare — till mitt förfogande.

Så kom jag till Krotoschin på den stora sydpolska slätten och träffades gammalsvenskbybor i den ena gården efter den andra: Buskas, Knutas, Norberg, Hinnas och flera andra. Många grät av glädje över att i denna främmande miljö få kontakt med Sverige. Man bad mig framföra hälsningar till släktingarna där uppe, de som hade haft tur och förstånd att stanna, när de kom till Sverige "i det tjugonionde året".

Färden från Gammalsvenskby, som de startat i september med hästar, panjevagnar, bohag och proviant, hade varit ett fem månaders martyrium, fyllt av faror och strapatser. Åtta småbarn hade dött, kylan hade varit för svår i de öppna bivackerna längs oländiga vägar, sönderkörda av trupper och hundratusentals flyktingar. I Galizi-

Gamla Matilda Herman, f. Norberg, tog fram sin nötta bibel och läste högt för förf. under hans besök i stugan utanför Krotoschin. Vid hennes sida sonen Emil Herman.

en hade den del av den ändlösa karavanen där gammalsvenskbyborna marscherade överfallits och plundrats av partisaner. En grupp av de närmare 300 byborna, som fått färdas med tåg via Rumänien till västra Tyskland, hade nog haft det lättare. Det var gripande bilder, som manades fram av dessa tappra människor, vars hoppfullhet de svåra strapatserna inte förmått slå ned. Deras drömmars land låg nu så mycket närmare men var ändå så ouppnåeligt. Här i "Warthegan" hade tyskarna lovat dem jord och bostäder, och även om framtiden tedde sig osäker, fick man vara glad, att man hunnit så långt.

Den närmaste tiden blev jag gammalsvenskbybornas "postmästare" i Berlin. Jag publicerade förteckningar över de bybor jag träffat, och deras släktingar i Sverige fick sedan via svenska legationen sända brev till mig, vilka jag vidarebefordrade till mina vänner i södra Polen. Dessa i sin tur fick så genom min förmedling fullfölja kontakten. Att skriva direkt var av flera skäl inte tillrådligt "under föreliggande omständigheter".

I några fall lyckades jag genom små ingripande ordna upp personliga tragedier. En havande kvinna hade kommit bort från sin man och hamnat i trakten av Frankfurt an der Oder. De återförenades nu. En åttaårig flicka hade försvunnit under de hundratusendes vandring från Ukraina. Jag reste till Poznan och förmådde gauleiter Greiser att med tyska Röda korsets hjälp leta rätt på henne. Den lilla återfanns med en skadad fot på ett militärlasarett i Galizien. Hon hade under lek varit nära att bli påkörd av ett tåg och tagits om hand där hon låg med en otäck blesyr.

Allt flera brev kom från Krotoschin till mig personligen med böner att jag skulle hjälpa gammalsvenskbyborna hem till Sverige. Det var en ångalunda lätt uppgift. Jag flög hem till Stockholm för att vädja till prins Carl och Röda korset. Prinsen hade då, om också inte officiellt, överlämnat ledningen av Röda korset till greve Folke

Bernadotte. Denne lovade mig att göra allt för att hjälpa Ukraina-svenskarna hem. Med det beskedet flög jag tillbaka till Berlin, där bombardemangen dag för dag ökade och arbetet blev allt svårare.

Då tiden gick utan att något hördes från greve Bernadotte, skrev jag ett par brev och påminde om löftet. De besvarades inte. Jag vände mig då till svenske kyrkoherden i Berlin, Erik Perwe, som lovade mig all hjälp. Han beslöt flyga till Stockholm för att söka ordna alla formaliteter för hemfärd. Flygplanet störtade och Erik Perwe omkom. Redan innan han anträdde sin dödsfärd hade jag från tysk sida fått löfte att föra gammalsvenskbyborna ur landet. Utrikesministeriet garanterade utresetillstånd mot villkor att intet fick skrivas om saken i svenska pressen.

Jag skrev nu ännu en gång till Stockholm. Svaret kom först den 15 januari 1945. Det var kort, tre rader: Svenska Röda korset kunde inte intränga sig för saken. För mig var svaret en chock.

Vid ett rutinmässigt flyganfall samma kväll var jag i svenska legationens hall — det föreföll som om ett nytt anfall kunde väntas. Det var kolmörkt i hallen, sedan de elektriska ledningarna just bombats sönder. För den som satt närmast mig berättade jag om Ukraina-flyktingarna och dagens brev. Det visade sig, att min granne var kyrkoherde Sven Hellqvist, ledare för en svensk räddningsaktion. Han blev lika upprörd över brevet som jag redan var.

— Vi två skall hämta gammalsvenskbyborna, sade han. Jag har bussar till förfogande. Först skall jag hämta en grupp svenska flyktingar i Pommern, men om tre dagar är jag tillbaka, och då startar vi omedelbart!

Vi lyste på varandra med våra ficklampor för att känna igen varandra senare, och så skildes vi.

Men det dröjde tre veckor, innan kyrkoherden kom tillbaka till Berlin, och då var det för sent. På legationen, där jag varje dag frågade efter honom, hade man förlorat varje kontakt med de svenska flyktingbussarna, som tydligen råkat ut för missöden och försenats i Pommern. Under tiden växte kaos i Berlin, och framför allt rullade den ryska slutoffensiven oemotståndligt i iltempo mot väster. På min frontkarta i hotellrummet hade jag redan nödgats flytta markeringsnålarna väster om Krotoschin . . . Självt måste jag nu förbereda uppbrott för hemfärd, då allt arbete med nyhetsanskaffning för min tidning Aftonbladet föreföll meningslöst. Blixtsamtal dröjde tre dygn och kom alltid på eftermiddagen i stället för på morgonen. Livhanken hängde också vid några tillfällen på en tunn tråd. Kl. 5 på morgonen den 28 februari slingrade min bil ut i kolmörkret genom Berlins taggrådsspäckade barrikader. Mot norr.

Gammalsvenskbybornas öde upphörde aldrig att gnaga på mitt samvete. Jag borde ha gjort det, och jag borde ha gjort det, tyckte jag. Att de inte väntat på ryssarna i Krotoschin utan sökt

De tre småflickorna Anna, Emma och Maria Albers hade alla varit med om att sova under bar himmel ute i snön under färden genom den ryska vintern

fly vidare västerut, var jag övertygad om. Men att finna dem bland de miljoner och åter miljoner flyktingar, som nu vällde fram längs Central-europas vägar, föreföll otänkbart.

Efter det tyska sammanbrottet var det svårare än någonsin att per post få kontakt med Tyskland. Jag sände hälsningar och bad alla jag kunde tänka ut att hjälpa mig finna spår efter gammalsvenskbyborna. Resultatet var magert. En grupp bybor hade emellertid med säkerhet passerat Thüringen, en grupp hade av fransk militärpolis utlämnats till ryssarna. De skulle ha förts till Kaukasus, Sibirien och ända ned mot persiska gränsen. Men några borde finnas kvar i Tyskland.

Först i början av 1947 lyckades jag själv på nytt komma till Tyskland. I Hamburg träffade jag flyktingarnas "ängel", lärarinnan Ragna Norström vid svenska skolan, vilken en tid under värsta kaos till och med tjänstgjort som svensk konsul. Hon hade haft kontakt med flera svenskbybor. I den tyska Suchdienst med register över 12 miljoner flyktingar lyckades jag finna flera spår. Hemma i Sverige mötte jag nu både förstälse och hjälp. Landshövding Bo Hammarskjöld, riksantikvarien Sigurd Curman, ärkebiskop Erling Eidem gav aktionen sitt stöd. Och så kom det sig att åtminstone några gammalsvenskbybor efter fasornas år kunde komma att bygga en ny framtid åt sig i sina drömmars land. Det var en stor dag för mig, när jag kunde ta emot den första familjen i mitt hem i Stockholm.

Helt nyligen har — efter tio år — livstecken strömmat in från dem som åter tvingades tillbaka — skall de någonsin kunna få hjälp att komma till de sina i sina fäders land?

Herje Granberg

GERHARD HAFSTRÖM

PROFESSOR

I LUND

För någon tid sedan utnämndes docent Gerhard Hafström till ordinarie innehavare av lärostolen i rättshistoria och romersk rätt vid universitetet i Lund. För Kustbons läsekrets är den nyutnämnde professorn välbekant allt sedan åren före det andra världskriget. Som ledamot i styrelsen för Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet och dess Estlandsutskott i Stockholms lokalförening, Rågöstiftelsen samt Kommittén för estlandssvenskarna har professor Hafström på ett storartat sätt bidragit till den kulturella upprustningen i Estlands svenskbygd och till att möjliggöra överflyttningen till Sverige och vår folkstams inlemmande i det rikssvenska samhället. Från sin första bekantskap med estlandssvenskarna har Gerhard Hafström visat ett starkt personligt intresse för folket och dess problem och han har haft lust och förmåga att knyta en mängd personliga kontakter som varit av största betydelse för hela verksamheten. För Svenska Odlingens Vänner har professor Hafström alltid visat ett varmt intresse. Det bör nämnas att han var en av initiativtagarna till återupplivandet av S.O.V. och Kustbon.

Professor Hafströms administrativa kunnande har naturligtvis nyttjats i vitt skilda sammanhang även utanför det område som berör estlandssvenskarna. Så har han bl.a. varit sekreterare vid Stockholms högskola, i Stockholms högskolors rektorskonvent, i svenska kommittén för Nordiskt akademiskt samarbete osv.

Trots de många uppdragen av officiell och enskild art har Gerhard Hafström dock aldrig släppt kontakten med forskningen på historiens och juridikens områden och hans målmedvetna arbete där har nu fört honom fram till en hög akademisk befattning. Gerhard Hafström blev filosofie doktor och docent i historia 1950 vid Stockholms högskola och juris licentiat 1951. Sedan 1952 har han upprätthållit professuren i det ämne i Lund vars ordinarie innehavare han nu blivit. Som vetenskapsman har professor Hafström sökt sina forskningsobjekt i såväl äldre som nyare tid. Ledung och marklandsindelning, hans doktorsavhandling, Nils Dacke, Den uppländska sockenindelningen, Fersenska mordet osv. är några av de centrala frågor som behandlas i professor Hafströms ve-

Kallelse till årsmöte och Estlandssvensk hembygdsdag

Föreningen Svenska Odlingens Vänner håller årsmöte i samband med estlandssvensk hembygdsdag söndagen den 21 augusti 1955 kl. 11.00 i Baggenssalen, Restaurangholmen, Saltsjöbaden (3 minuters promenad från stationen).

DAGORDNING:

1. Godkännande av kallelse till årsmöte.
2. Val av mötesordförande och sekreterare.
3. Val av två justeringsmän.
4. Styrelse- och revisionsberättelse.
5. Beviljande av ansvarsfrihet.
6. Val av ordförande.
7. Val av tre styrelseledamöter och två suppleanter.
8. Val av två revisorer och två revisorssuppleanter.
9. Medlemsavgiften.
10. Val av hedersledamöter.
11. Övriga frågor.

Hembygdsdagen fortsätter efter årsmötet med gemensam kaffedrickning kl. 12.30, varpå följer festal, musik, hälsningar m. m.

Tåg avgår från Saltsjöbadens station under Slussen vid Katarinahissen var 40:e minut: kl. 9.00, 9.40, 10.20, 11.00, 11.40, 12.20. Från Saltsjöbaden till Stockholm kl. 15.00, 15.40, 16.20, 17.00, 17.32, 18.08. Pris tur—retur kr. 3:— och vid köp av rabatthäfte om 10 resor kr. 2: 80.

Eventuellt möjlighet till resa med båt från Nybroplan.

Priset för kaffe med dopp inkl. serveringsavgift är 4 kr., vari då också ingår hyra för lokalerna.

Rikliga tillfällen till bad och vackra promenader.

Alla hjärtligt välkomna!

tenskapliga produktion. Därtill kommer uppsatser inom olika ämnesområden, däribland som bekant en del även om estlandssvenskarna. Gerhard Hafström är sedan 1948 också aktiv publicist såsom redaktör och ansvarig utgivare av Svensk Tidskrift, organ för den svenska högern.

Vi skall inte i detta sammanhang försöka komma med någon värdering av professor Hafströms person eller någon fullständig uppräknig av hans insatser på olika områden inom det svenska samhällslivet. Vi vill endast ge vår läsekrets en antydning om denne mångsidige mans verksamhet. Estlandssvenskarna önska professor Hafström lycka till som akademisk lärare och hoppas att avståndet till Lund inte skall hindra honom från att alltjämt upprätthålla de kontakter som han knutit med enskilda estlandssvenskar och Svenska Odlingens Vänner. Aibofolket har nog alltjämt, trots de 10—15 åren i det nya hemlandet, ett behov av att få dryfta sina problem med dem som visat sig vara dess verkliga vänner.

.. Elmar Nyman

Min kära Hustru

Magdalena Fredrik

född den 17 juni 1884
insomnade lugnt och stilla i sitt hem.

Djupt sörjd och saknad.

Håknäs, Vätö den 30 april 1955

AUGUST FREDRIK

Bröder

Övrig släkt och vänner

Skönt är att somna från lidandet ut,
Somna från allt som har smärtat.

Min älskade Maka och vår kära Mor

Maria Nee

född den 15 augusti 1873 på Ormsö
har stilla insomnat i sitt hem i Enebyberg
den 16 maj 1955.

Sörjd och saknad av

MAKE

Barn och Barnbarn

Nu är hon hemma hos Gud i höjd
Och sjunger full utav solig fröjd
O, skulle hon icke vara nöjd,
Som nu i tron slutat färdan!

Min älskade Maka
vår kära Mor och Farmor

Gertrud Hedenström

f. Törnblom
född den 13/1 1874 på Ormsö
avled den 12/6 1955 på Kustbohemmet, Ramsö.

Djupt sörjd och saknad av oss

Make, Barn och Barnbarn, Bror
samt övrig släkt och vänner

Smärtans stunder ila,
Allt ej evigt är,
Nu har Hon fått vila
Hos sin Jesus kär.

Min älskade Make
vår käre Far och Morfar

Anders Timmerman

född den 5/2 1895 på Wormsö
insomnade stilla onsdagen den 22 juni 1955.
Innerligt sörjd och i tacksamt minne bevarad.

Lidingö den 23 juni 1955

GERTRUD

Katarina och Karl-Erik Elvine och Holger
Barnbarnen

Du styrde, Du ställde, Du ville oss väl,
Du älskat oss alla av hela Din själ.
Välsignat vare Ditt minne!

Min älskade Make och vår käre Far

Gustav Klaman

född den 31 november i Korkis
död den 7 juli 1955 i Stockholm

Djupt sörjd och saknad.

MAKA

Barn och Barnbarn

Våra stunder ila
Till den tysta hamn
Låt oss få vår vila
Jesu i Din famn

FAMILJENYTT

Döda

Lars Hamberg, född den 11 juli 1905 på Ormsö, avled den 18 juni 1955 i Stockholm.

Fru Gertrud Hedenström, född Törnblom den 13 januari 1874 på Ormsö, avled den 12 juni 1955 på Ramsö, Vaxholm.

Gustav Klaman, född den 30 november 1883 i Korkis, avled den 7 juli 1955 i Stockholm.

Fru Maria Rosenblad, född Vesterlin den 26 augusti 1887 på Ormsö, avled den 25 juni 1955 i Skärplinge.

Hans Rönkvist, född den 23 mars 1877 på Ormsö, avled den 18 juni 1955 i Stockholm.

Frk. Maria Thomsson, född den 18 maj 1881 på Ormsö, avled den 28 juni 1955 i Stockholm.

Anders Timmerman, född den 5 februari 1895 på Ormsö, avled den 22 juni 1955 på Lidingö.

Utgivarkorsband

Födda

Susanna Eva Maria, född den 4 nov. 1954, dotter till Inga Astrid Olivia Olausson, född Hamberg och Karl Alvar Bjarne Olausson.

Eva Agneta, född den 20 maj 1955, dotter till Agneta Erita, född Gäddman och Paulus Erita.

Port Peter, född i juni 1955, son till Ester Fredlund, född Söderholm och Port Fredlund.

En dotter, född den 19 juni 1955, Ilse Andersson, född Rosen och Hugo Andersson.

En son, född den 21 juli 1955, Elna Lagman, f, Pettersson och Edvin Lagman.

Vigda

I Stockholm den 11 juni 1955, Ingvar Klippberg och Rigmor Jonsen.

I Frötuna kyrka den 9 juli 1955, Ture Lennart Nyström och Helga Ingeborg Mickelin.

INGVAR KLIPPBERG

RIGMOR JONSON

Rickul

Stockholm

Stockholm den 11 juni 1955

Förlovade

ESKIL WESTERMAN

BRITTA-LENA LIND

Midsommarafton Stockholm

Bemärkelsedagar

95 år.

Gustav Tanseri, f. 20 okt. 1860, Nuckö.

90 år.

Lisa Backman, f. 1 okt. 1865, Nuckö.

85 år.

Tio Blees, f. 11 okt. 1870, Nuckö.

80 år.

Katarina Liljeros, f. Salin, 13 sept. 1875, Ormsö.

Katarina Timm, f. 18 sept. 1875, Ormsö.

Maria Berggren, f. Hörnström, 29 sept. 1875, Ormsö.

Anna Stubender, f. Anker, 8 okt. 1875, Nuckö.

Nikolai Greis, f. 9 okt. 1875, Odinsholm.

Hans Thomsson, f. 28 okt. 1875, Ormsö.

75 år.

Anna Norrman, f. Maripuu, 9 sept. 1880, Runö.

Maria Appelblom, f. Kornblom, 12 sept. 1880, Ormsö.

Kristian Westerborn, f. 20 sept. 1880, Rickul.

Gertrud Nordsten, f. 8 okt. 1880, Ormsö.

Anna Söderholm, f. Rant, 13 okt. 1880, Rickul.

Maria Bertholm, f. Rosenberg, 19 okt. 1880, Rågö.

Kristian Westerberg f. 20 okt. 1880, Rickul.

Lisa Grenfeldt, f. 30 okt. 1880, Rickul.

70 år.

Maria Berg, f. 18 sept. 1885, Reval.

Marta Natalia Dreiman, f. 20 sept. 1885, Hapsal.

Gertrud Lindkvist, född Söderblom, 1 okt. 1885, Ormsö.

Eduard Paul Camillo Hasselblatt, f. 13 okt. 1885, Reval.

Vladislav Dovkont, f. 21 okt. 1885, Reval.

60 år.

Leopoldine Anette Kallaste, f. Rosen, 19 sept. 1895, Nargö.

Herman Hamberg, f. 20 sept. 1895, Rickul.

Katarina Holm, f. Ahlblom, 20 sept. 1895, Ormsö.

Julie Björkvist, f. 1 okt. 1895, Rickul.

Rudolf Gineman, f. 4 okt. 1895, Nuckö.

Arvid Schönberg, f. 5 okt. 1895, Rickul.

Maria Vesterström, f. Rönnblom, 6 okt. 1895, Ormsö.

Erik Österblad, f. 15 okt. 1895, Reval.

Mathias Stahlman, f. 15 okt. 1895, Nuckö.

Meta Hällström, f. Martinsson, 17 okt. 1895, Helsingfors.

Alexander Stenkelman, f. 18 okt. 1895, Nuckö.

Maria Mitman, f. Freiman 23 okt. 1895, Nuckö.

Hans Ahlström, f. 26 okt. 1895, Ormsö.

Maria Tomti, f. Adelman, 31 okt. 1895, Nuckö.

50 år.

Erik Grönlund, f. 1 sept. 1905, Rågö.

Alexander Kljain, f. 6 sept. 1905, Reval.

Alexander Österman, f. 6 sept. 1905, Rickul.

Arnold Voldemar Laansoo, f. 8 sept. 1905, Nuckö.

Ida Alkvist, f. Oljum, 11 sept. 1905, Ormsö.

Johanna Söderholm, f. 15 sept. 1905, Nuckö.

Anders Lindström, f. 22 sept. 1905, Ormsö.

Rosalie Renni, f. Palmkron, 28 sept. 1905, Vippal.

Edgar Kimber, f. 30 sept. 1905, Reval.

Helmuth Läck, f. 1 okt. 1905, Dagö.

Emil Kristian Wikman, f. 1 okt. 1905, Åbo, Finland.

Elin Vilhelmine Eriksson, f. Stavas, 5 okt. 1905, Odinsholm

Carl Blees, f. 11 okt. 1905, Rickul.

Johan Törnblom, f. 11 okt. 1905, Ormsö.

Alma Ambros, f. 12 okt. 1905, Reval.

Alide Tennisberg, f. Hamberg, 16 okt. 1905, Rickul.

Irene Trygg, f. Ribon, 16 okt. 1905, Nuckö.

Herman Fagerström, f. 19 okt. 1905, Vippal.

Maria Lindkvist, f. Kiisman, 23 okt. 1905, Reval.

Anders Fällman, f. 24 okt. 1905, Ormsö.

Isak Nyblom, f. 28 okt. 1905, Runö.

Salme Kiritse f. Kallas, 30 okt. 1905, Baltischport.

Estlandssvensk konferens i Betesdakyrkan

lördagen och söndagen den 24 och 25 september 1955

PROGRAM:

Lördagen:

Kl. 18.30 Predikan av Pastor Arthur Johansson, ev.
Pastor S. Hoas.

Söndagen:

Kl. 11.00 Predikan av Pastor Arthur Johansson.
Kyrkkaffe.

Kl. 15.00 Estlandssvenskarnas möte med predikan
av Pastor A. Johansson.

Kl. 19.30 Samling till avslutning.

Tal av Pastor A. Johanson m. fl.

Alla hjärtligt välkomna.